Ч. 8. Берестъ, субота 7. грудня (4. падол. ст. ст.) 1918. Рік І.

МИР

Виходить раз в тиждень.

РЕДАКЦІЯ й АДМІНІСТРАЦІЯ:
Ukrain. Lan. Komis. Berest.
Deutsche Feldpost 191.

Телєфон
Berest, Ukrainsches Land. Komis.

Редакція рукописів не звертає.

ПЕРЕДПЛАТА:
Півчіно . . . . 6 м.
Чвертьрічно . . 3 м.
Місячно. . . . . 1 м.

Одно число:
в Берестї . . . 20 ф.
на провінції . 25 ф.

Ціна оголошень:
Петітовий рядок, або його місце . 60 ф.
в надісланім 1 м. — ф.
в оповістках 1 м. 50 ф.
Товстий друк подвійно.

При зміні адреси подавати стару і нову адресу.
Зміна адреси 50 ф.

Свідомість й організація—правдива сила народа.

Всесвітна війна довела до цілковитої майже руїни усі ті держави, що думали через війну збогатилися, розширити свої границі. Не лише держави але і народи пануючі утратили престіж своїх пануючих впливів. А головною причиною утрати їх давньої сили було то, що вони опиралися не на свідомість широких верств свого народа, а лише на пануючі верства, які знова штиками держалися при владі.

Тепер по всесвітній війні настав всесвітний заколот. В тім заколоті виходять на верх народи, по найбільшій части давніше пригноблені упосліджені, які мають орґанізовані усі верстви свого народа. Свідомість національна одиниць дає правдиву силу сьому народові, а цеї сили не може захитати і загальний заколот. Свідомий член народа уміє знайти вихід з найгіршого положення і не подасться перед ніякими переворотами чи насильством; він свідомо все буде держатися своєї прямої дороги. Свідомий член свого народа буде вміти усе беречи честь, право і добро свого народа, хотяйби се пошкодило його особистому положенню, хотяйби се мало завдати йому терпіння і муки. Загальне добро народа є святе є безперечно більше варте, як особисте добро. Чим більше свідомих одиниць в якімсь народі, тим свідомійший сам народ і ця загальна свідомість, а затим і організація творять мур, який остоється перед всякими ударами.

І у нашім українськім народі є багацько свідомих одиниць, хотяй за мало є свідомости в великій масі нашого народа. Та завданням кожного свідомого Українця є освідомити і з'орґанізувати хотяйби найблизше своє оточення і освідомити бодай кілька одиниць, зробити їх свідомими членами українського народа, а свідомість покаже їм дорогу, як вони мають поступати в обороні прав і добра свого народа, як вони мають захищати свою отчину Україну, бо тоді свідомість їм скаже, що найсвятішим добром є загальне добро українського народа. Зперед очей свідемих Українців зникне, як благенька річ, взаїмна вражда домашня, сусідська чи громадська; зникнуть релиґійні спори (і католик і православний буле добрим Українцем), а загальне добро і любов України буде лучити їх усіх.

Свідомість українського народа дратує дуже усіх тих, що тягли соки з України довгі віки; вони хочуть конечно і дальше тягнути що дасться з України, хотять вигідно жити і дороблюватися українськими робочими руками. Їм шкода віддати властителеві—українському народові добраскарби України. Московські поміщики, капіталісти і їх прихвостні, що перше своєю політикою привели до упадку російський народ, тепер хмарою наїхали в Україну і хотять всіми силами знова цілу Україну затягнути в „єдиную тюрму" Росію. Відділи цих російських грабіжників зі сходу і полудня, одні з Дону відривають нам кусень української землі богатий „Донецький Басейн", другі з Кубані відбирають нам українську Кубань і Крим. Із півночі кацапи виявляють велику нахабність на українські землі. З заходу Румуни забирають нам Бесарабію і Буковину (яку 24. падолиста підступні Румуни оголосили своєю), а Поляки хочуть нам загарбати Східну Галичину, Холмщину та Підляшшя. Та найбільші наші вороги зараз являються ці, що намагаються на все, віддати усю Україну під давну російську, царську неволю. І ці вороги внутрі України, що при помочи українського майна і гроший готують неволю України, винні і у тім, що крайні землі України ворог—сусід забирає.

Проти ворогів України повстали свідомі Українці і закликають весь український народ до оборони. Вони кличуть: **«Вставай Україно до оборони проти довічних своїх ворогів! Вставай український народе до оборони своїх прав, своєї волі, своєї народньої чести! Вставай робочий народе проти своїх гнобителів!»** І борба йде. Потекла тепла кров неповинних гарніших синів України. Кров стигне в серці на згадку свіжих трупів молодих свідомих синів України під Київом, у Львові. Жаль нам і велика шкода сих мучеників за волю України, бо і без них багацько поклало свої голови по ріжних фронтах. Лють збирає нас, а кулак стискається на ворога на згадку про смерть **неповинно забитого руками заклятих ворогів нашого відродження** голови Просвітної Комісії Українського Державного Університету в Київі Івана Мик. Іваніва, на згадку про смерть Ждаха, **забитого через російських офіцерів «добровольческої армії»** в Полтаві за се, що він ставав в обороні української мови. Лють бере нас і за се, що „добровольческа армія" заарештувала цілу Українську Раду на Кубані за один лист, висланий до Львова. Та свідомість не каже нам впадати духом, бо з сих крапель пролитої святої крови повстануть тисячі нових свідомих оборонців волі України. Свідомість і в найгіршім положенні нашої отчини не дасть нам упасти духом, а дасть місце і нагоду працювати хоть би так як перед війною для кращої будуччини українського народа. Нам вказують дорогу сильні мужі світа, які і в найгіршім нещасті свого народу не тратили духа і рівноваги; при послідним нещасті, яке зависло над Німеччиною, усі майже, що перше вели німецький народ, покинули все і втікли, а сильний муж Гінденбурґ все стоїть на своїм „пості" і ратує чим може отчину. Нам дадуть силу і дальші слова українського народнього гимну:

„З наших предків шкуру дерли,
На паль їх вбивали;
А таки нас не пожерли
Вороги лукаві.
Текла кровця, червонила

Степи і могили;
Наші серця запалила
Вогнем, волі й сили.
2. Душу, тіло ми положим
За нашу свободу
І покажем, що ми братя
Козацького роду!“

До селян та міщан Українців р. католиків.

(Дальше).

Ось ми знаємо наприклад, що по тих повітах, де ми найбільше, цілими селами живемо, як от в Проскуровському, Літинському, Могилівському, Винницькому, Летичевському, Камянецькому на Поділлі, в Старо-Константинівському, Кремянецькому, Житомірському, Звягельському, Луцькому, на Волині, Холмщині, Підляшші й Східній Галичині і в Бердичівському на Київщині, та й по всій Україні, де тільки попадуться наші люде цим польським агітаторам в руки, намагаються вони наших дітей по польськи вчити, нашу „хлопську“ мову висьміваючи та до польської мови прихиляючи. Робім тоді так, як зробили деякі селяне в Яхнівцях Авратинської волости на Волині, котрі дітей своїх з цієї польської школи позабирали, кажучи, що їм „панська“ мова на Україні, між українцями живучи, не потрібна і що і зі своєю мовою вони тепер дадуть собі в світі раду. Коли ж кому потрібно по польськи навчитись, то лучше самим з поміж себе учителя найти, який по польськи навчить, дітей наших на чужих людей не перевертаючи. Крім оцієї польської науки, котра наших баламутила найбільше через те, що своєї української школи у нас не було, а була чужа обрусительна, московська—беруться ці охочі до панування над нами поляки ще й до инших способів.

По городах скрізь тепер люде готуються до виборів в городські думи. Подекуди, раньше чим приступити до виборів, переписують людей, хто якої віри та нації, щоб знати скільки од кожного народа має бути гласних. Отже ж ті поляки, що хотять, аби сила польська на Україні зростала, посилають до наших міщан своїх перепищиків, які і підмовляють нас писатись за поляків, бо хоч, кажуть вони, „ви і простою мовою говорите, але ви католик, значить ви поляк“. Отже не слухаймо тих хитрих слів, розтолкуймо тим панкам, що наша „проста“ мова така сама добра як і їхня не проста і що обдурити ми себе тепер не дамо. Бо пам'ятаймо, що ми на Україні поміж братами нашими українами з діда прадіда живемо і коли ми од свого народу тепер одіб'ємось, то діти і внуки наші будуть нас вічно проклинати за те, що ми їх якимись зайдами, кольонистами та чужинцями на рідній предківській землі, до поляків приписавши, поробили.

Але ж це ще не все, що роблять оці недобрі люди, замість тихо та мирно з нами по сусідськи жити, коли ніхто з нас їх не зачіпає та до їхньої Польщі зі своїми порядками не сунеться. Найгірше те, що вони підмовляють наших душпастирів ксьондзів, щоб вони нам говорили по нашому навіть в дома, поміж собою, не позволяли; щоб од дітей наших, як до сповіди йдуть, знання польської мови вимагали і щоб скрізь по костьолах учили нас, що хто католик, той поляк, і той од хлопів повинен одстати та до панів поляків пристати. На привеликий жаль знаходяться такі ксьондзи, котрі цієї немудрої ради слухають і навіть конфесіоналу та слова Божого уживають, щоб оце негарне і нікому непотрібне діло робити. З цим треба нам, Дорогі Браття та Сестри, серйозно боротись та за це діло, не гаючись, гуртом братися.

Отже повинні ми, українці католики, домагатись, щоб ці ксьондзи, котрі по наших селах парафії мають, знали українську мову, з нами по українськи розмовляли, нас по українські сповідали і проповіди в костьолі по українськи говорили. *(Дальше буде).*

Дбайте за дітей!

В цю всесвітню війну богато дітей згубило своїх батьків, матерей, лишилися без родичів. Сироти діти лишилися без всякої допомоги, без всякого догляду, без ніякого захисту. Тільки декотрі, які криком розпачу розжалобили добрих людей, були взяті ними на виховання. В найгіршому стані опинилися діти нашого нещасного, до щенту знищеного краю. Невеличкий гурток цих дітей 40 числом опинився був в Могилові, Рязанська ґубернія. Це діти бувшого ще до війни дитячого притулка в Бересті. Під час анархії в Росії ці діти мало не згинули з голоду. Бували дні, що не нагадуючи вже про хліб насущний

8)

Християнські (?!) вчинки поляків.

Докази на висшу (нібито) польську культуру, якою хочуть поляки і нас ущасливити.

12.

Поляки роблять погроми на жидів.

Від довшого часу доносять часописи, що поляки роблять погроми на жидів в Варшаві, Кракові і всюди по містах, місточках та селах. Всюди граблять, обрабовують і мордують безборонних жидів. Але вже найбільших убійств допустилися поляки у Львові. Як доносять з Відня, жертвою погромів в самім Львові впало 3.000 жидів, а ограбовано цілковито 30.000. Поляки наумисне підпалювали жилівські доми; вигоріли цілі улиці і жидівські заулки. Жидівське населення втікло до божниці, і ту позавивалися в „тойри“, але і божницю поляки підпалили і живцем згоріло багацько жидів. Се був пляново обдуманий національно-політичний терроризм. Погроми припинено тоді, як жиди через своїх заступників заявили, що вони почуватися будуть поляками і хочуть належати до Польщі.—Від давна удержувалася фікція, що міста в Східній Галичині усі польські, а це удержувалося тому, що всіх жидів записувано як поляків. Але крім польських урядників не було нігде поляків в українських містах. В послідних битвах між Українцями і Поляками оголосили жиди себе невтральними. Ці погроми мали за ціль перетягнути жидів з невтральної сторони на шовіністичну польську сторону, бо інакше пропалаби польська політика з містами в Східній Галичині. В самім Львові приміром є більше як половина жидів зі всего населення.—В усіх польських землях є 3 ліліони жидів, а поляків 15 міліонів; отже на 5 поляків припадає один жид. Того великого числа жидів бояться поляки і бодай терором хочуть жидівське число зменшити.

Нам не ходить о оборону жидів, які підчас війни не мало причинилися своїм здирством до нещасного положення населеня, бо зрештою і

діти ні росинки в роті не мали. Дякуючи п. о. дияконові Туревичові, вони, терплячи і холод і голод, переносячи всякі недостачі, повернули назад до Берестя. Треба було бачити ці нещасні жертви війни! То були живі трупи: одна шкура та кости. Обдерті, босі, голодні, вони своїми невинними, благаючими очима викликали сльози у тих, хто їх бачив. Після довгих клопотів п. о. диякона Туревича вдалося їх примістити в помешкані притулка, біла брацької церкви. Скоро з ріжних місць стали ще надсилати круглих сиріт. Тепер в притулкові біля 100 дітей. Поки ще вдасться виклопотати державну допомогу, коли то вона ще буде, а діти зараз мерзнуть і голодують. У кого є серце, у кого є хоч троха сумління, хоч краплиночка любови до дітей, зверніть на це увагу. Ми всі в безпорадніім стані, але кожен з нас хоч чим небудь може цим невинним анголяткам помочи. Нехай кожний господар по однім зернятку, по одній картоплі або чим може, допоможе, и ці сироти виживуть. Хто що може, жертвуйте на цих нещасних сиріток. Хто з селян зможе привести пуд картоплі, хто фунт крупи або борошна—голодні діти за все будуть вдячні.

Дитячий притулок міститься в Бересті біля брацької (синьої) церкви.

Др. Василь Дмитріюк.

Увага. Проситься заряд притулка подавати в редакцію давні і нові списи жертв і жертводавців (місцевість).

Редакція.

ВСЯЧИНА.

— **В Україні «кипить».** Гноблений народ повстає проти своїх гнобителів. Всюди будиться до життя українська свідомість.—Черкаси заняті Петлюровцями. В їх розпорядженні є там три панцирні поїзди і 1,500 піхоти. В Радомисльському повіті вони наступають в силі 2000 війська в напрямі Ходорків—Брусилів—Радомисль. В звенигородському повіті в м-ку Боярка вони розброїли варту. У Шполі пройшла чутка про наближення повстанців. На Полтавщині петлюровці з'явилися в золотоношськім та переяславськім повітах. Вони острілювали з армат Пост Волинський, де були „добровольческі“ розвідчики. Житомир і майже ціла Волинь в руках Петлюри, лише в Рівнім німці розброїли петлюровців і ту ще виступають гетьманці та арештують свідомих українців. Гетьман „зкинув“ ґр. Келєра, а на його місце назначив головнокомандуючим військами України кн. Долгорукова. Ґр. Келєр видав 27. падолиста такі останні два накази: перший про розформування козачих частин, січових стрільців, чорноморського коша та 2-го запорожського полка, котрим командує пол. Балбачан. Було наказано припинити з 14-го падолиста цим частинам ріжних річей довольствія, харчу й жалування. (Ці всі згадані частини стали по стороні Петлюри.) Другий прощальний наказ містить пояснення причин, через які ґр. Келєр мусів уступити. В цім наказі ґр. Келєр каже, що він міг би скласти свою голову тільки за єдину Росію, а не за федерацію. Штаб „добровольческого отряда“ одержав 27. падолиста вістку, що петлюровці наступали з боку Слобідки на ст. Борщі. Були не великі сутички. „Добровольці“ одстояли лінію, котра йде на Лисавет.—Вже цілий тиждень не прийшла пошта з Київа до Берестя.—27-го падолиста вивязалися бої між німцями і петлюровцями коло с. Білгородки над річкою Ірпень по Берестейському шосе. На полі бою зісталося більше як 50 трупів. На колії Київ—Фастів військо Петлюри обстріляло німецький військовий потяг, при чім українці не були попереджені, що то їде німецький потяг. Проти Петлюри стало 5 баталіонів німецької піхоти. Остаточно німці вислали своїх парламентярів до Фастова в штаб української директорії і там заключено 29. падолиста перемир'є між німцями і українцями. Німці мусять заховати цілковитий невтралітет і не мішатися до ніяких справ в Україні. Німці на се згодилися. Тепер хочуть кацапи і гетманці навіть при помочи антанти змусити німців таки битися з петлюровцями. Але навряд, чи їм це вдасться.—25. XI. мав прибути до Одеси адмірал Баллар, що має командовати військами проти большевиків; він сказав, що протягом двох неділь на Україну прибуде 100,000 союзного війська.

— **Три важні питання що до Росії** мають вирішитися, як заявив американський посол в Ясах Вопик. Се є: 1) Орґанізація єдиної Росії, поминаючи питання про національности. 2) Орґанізація Росії на принципі самовизначення національностей, що спричиниться до розпаду Росії. 3) Орґанізація федеративної Росії при самовизначенні національностей,

— **Дуже богато полонених вмирає по дорозі до дому.** Один полонений, що вернув з австрійського полону аж з Тиролю, оповідав, що дуже багато полонених гине по дорозі. Вони голі, босі,

---

сами жиди та цілий цивілізований світ відгукнувся з обуренням на ці морди зі сторони поляків, але всеж не є сі морди ознакою християнства, яким хваляться поляки, а ще менче ознакою культурности поляків.

Поляк се такий чоловік, що не терпить при собі нікого. Замордувати, знищити, спалити сусіда иншої народности є для поляка чийсь навіть добрим. Все одно, щоби він міг лише усунути собі зпід бока чужого сусіда, який має такіж права до життя як і поляк. Але шкода говорити; душі ляха не переробиш. Такою, як вона є, зробили її польські єзуїти („польські ксьондзи“), які при кожній нагоді впоювали і впоюють в полський народ їдь нетерпимости, їдь дикого шовінізму та їдь єзуїцького фанатизму. І се зробило поляків якимись виродками слов'ян, зробило їх не подібними до мирних жителів світа. Поговоріть з яким поляком, то переконаєтеся, що се якийсь не такий чоловік, як инші люде; се просто лише якийсь національно-релігійний фанатик.

Ся польська озвірілість являється більшою як була царсько—чорносотенна. Там бодай інтеліґенція обізвалася проти погромів, а польська інтеліґенція не лише словом не обізвалася проти звірських вчинків поляків, але ще в кулак сміється і по тихо хвалить і тішиться, або заперечує правдиві факти. Німецька ґазета „Верлінер таґеблят“ ч. 609. додає до сего: Сі польські звірські, нелюдські діла як: „Утиск жидів, Українців, німців, литовців; жадання Данціґу, Вильни і Холма; звірське обходження з виходячими німецькими військами і урядами і вкінци масове палення і мордування жидів, се все є лише ріжним виразом того самого фанатичного, озвірілого, зарозумілого в своїй меґальоманії польського духа, якого виплекали всі великі державні ґрупи. А тепер усі держави взаїмно (як колись на Хіни за мучення християн) мусять піти походом на некультурну Польщу і викорінити того духа, бо інакше не буде мира, справедливости і спокою в Европі“.

без грошей ще яко тако добиваються до Карпат, але ту при переході через Карпати їх найбільше гине. „Йде, йде чоловік, впав тай вже по нім“. Так само діється з ними в Східній Ґаличині. Селяне звозять фірами трупи, що валяються всюди по дорогах і загребують. В центральній Україні вже трохи лекше, але і ту вмирає багацько. Всяде бідний полонений до зимного товарного ваґона по кілька-тижневій подорожи змучений, безсильний; засне при морозі тай по нім. До Жмеринки прийшов цілий потяг з полоненими, заглядають, а там самі трупи, мало котрий лишився живим. Ту вже є тільки трупів, що нема кому погребати. „Відродження“ доносить, що в Катеринославі багато потягів, наповнених полоненими. З них дуже багато помирає, не маючи ніякої лікарської допомоги. Хорі валяються на підлозі стациї в дуже важких антисанітарних условинах. По инших стациях, як ог в Жмеринці, постелено в ждальнях солому, де відпочивають полонені і де кладуть хворих, але раз враз і з сеї соломи виносять одного то другого небіщика.—От траґізм бідних бранців, до глубини зворушуючий кожного. Кожний з них зносив страждання, переходячі люцькі сили, жив тою надією, що побачить ще свою рідну хатку, своїх родичів, дітей, жінку, аж ту по довгій муці гине майже на порозі своєї хати.

«Українська Національна Рада» заклалася в Швайцарії. В її склад входять представники України, Ґаличини, Буковини, Угорської Руси. Входять там представники всіх політичних партій України об'єднуючись на принципах оборони національно-демократичних інтересів. Рада в Швайцарії входить в стосунки з такими самими радами в Парижи, в Римі та в Сполучених Штатах і працює в контакті з союзниками над визволенням України.

Австрія затвердила західнью-українську республику, яка утворилася зі всіх українських земель, що входили в склад Австрії.

В Польщі між населенням дуже ширяться большевицькі ідеї. До поширювання тих ідей причиняється не мало і польська преса. Її статі переповнені ненавістю проти німців і українців. Накликується в ній населення до походу на Берестъ, Ковель і взагалі на українські землі аж по Буг, які по її міркуванням є чисто польські і тому повинні належати до Польщі. З піною на устах згадує польська преса про східну Ґаличину, де влада перейшла в руки української національної ради. По її думці, українці зробили тут замах на „polski stan posiadana“. Польська верховна влада не має фізичної сили і морального впливу привернути в краю лад і порядок. Населення поділилось на партії большевиків і буржуїв, які взаїмно поборюють себе.

Дещо про німців. Німці пересунули свою західну 6,000,000 армію аж за Рен. Послідні дивізії перейшли міст на Рені коло Дісельдорфу о 5 год. 30. падолиста. Також перевезено увесь матеріял. Доси видали німці Анґлійцям 182 підводні човни. Дальше видають торпедовці. Прибережні затоки вже майже очищено від підмінованъ і загород. 170,000 армію Макензена інтерновано в Мадярщині на жадання французького ряду. В скрутнім положенні знаходяться німецькі війська в Туреччині, вони не мають куди вибратися до дому. На землях давної Росії ще є 400,000 німецького війська. Ту пляново орґанізується відхід до Німеччини. Російські війська перейшли 1. грудня коло Нарви, Плескав, і Клісенци до наступу на німецькі війська. Німці ці місця опустили. Німці творять, за згодою головної команди в Ризі залізру дівізію, яка має хоронити відхід німців зі сходу. Німецька партія „спартаки“, що виступає проти теперішнього німецького ряду, має багацько зброї в своїх руках.

В Носові пов. Біла, розброїли були „калакути“ німецьку „ваху“; німці виїхали, зброю опісля віддали. Тепер спокій. В околици патрулюють німецькі гузари смерти. Населеня дожидає прибуття до Білої українського повітового староства, яке було виїхало, бо нема до кого звертатися з ріжними справами.

«Польські ксьондзи» аґітують. Їздять по околицях та вибирають ради і якусь „страж“. Були вони в м-ку Чернавчичі, в с. Турна (там всі католики, православних 2 фамілії), в с. Терпиловичі (і там католики, 1 фамілія православних) і в с. Завершани, але ту підчас виборів повстала бійка між католиками і православними і остаточно вибрано вітом (солтисом) православного. „Польські ксьондзи“ говорять: „Ви не спіть, то все буде наше! І костели будуть з церков!“ Всі католики ту говорять по українськи, хотяй розаґітовані „польськими ксьондзами“ виступають проти Українців православних.

„Польські ксьондзи“ аґітують всюди, щоби не посилано дітей до українських шкіл.

В с. Блювиничі, пов Береcть розбирає населення маєток ґенеральшої. Земля вже розкуплена була перед війною, лишилося ще 5 десятин, сад і гарне забудованння. Селяне говорять: „Щоби Бог дав, щоби Україна вдержалася, то земля буде наша!“

В околици Кобриня розібрали селяне маєтки кількох поміщиків (поляків) і їх потурбували; це тих самих поміщиків, про яких ми писали в „Мирі“, що вони знущаються над селянами.

В м-ку Чернавчичі вкрадено німцям 30 коней. Злодії виполовують нумера з копит і продають дальше. Двох таких конокрадів (поляків) зловили німці; один був з Чернавчич, а другий з с. Пелище, оба свояки. Німець стрілив і сей з Черновчич впав, німець думав, що він вбитий і побіг за другим тай зловив, вертає, а того вже нема, втік. Сего з с. Пелище засуджено на 6 місяців тюрми; знайдено при нім набитий револьвер і офіцерські чоботи зі шпорнами.

Знов був пожар в Бересті сего тижня. Згорів поверховий дім при вул. Є. Мешканці майже нічого не вспіли винести.

Нове українське товариство у Бересті. Утрився Жіночий Добродійний Гурток, якого головною задачею буде тимчасово старатися про поліпшення долі сиріт.

Загальні збори «Просвіти» в Бересті відбулися 1. грудня. Принято з деякими змінами статут товариства вироблений ініціятивним гуртком. Обрано Раду з 7 членів і 3 заступників (кандидатів) та 3 членів ревізії з 1 заступником. Про ціль і задачі „Просвіти“ говорили: Дмитріюк, Кіт, Чаплін і Олесіюк. Намічено тимчасово 5 головних секций „Просвіти“: 1) бібліотечно-видавнича, 2) орґанізацийно-лекцийна, 3) хорова, 4) драматично-театральна 5) фінансово-господарська.

ОГОЛОШЕНЯ.

Приймається передплата на **„Вістник Холмського Губерніяльного Староства“**, який поки що виходить один раз на тиждень і коштує 1 мар. на місяць. Адреса: Ukrain. L. Kommis., Beres. Deutsche Feldpost 191.

Друкарня Холмського Ґуберніяльного Староства. Редактор: Михайло Кіт.